

Τίτλέ φοί κε Ρῶλι uu Κορεντι pikó n wói

Lελεε rítelé ntí kέμεε ní we

Kορεντι γε πεε Kίρεσι ketē kέμεε kuyu píima λε. Nsoipuri μεε kei n finu rín kumúηέ μά. Pikireki νε Róm pikó νε ketuηeleeme pikó inyóηense γεε πεε kei we. Ρῶλι γεε Uléécaα icápine γεε Κορεντι-i ní we karií (UPM 18:1-18). Ρῶλι uu kei tone γεε aηmē até kumúηέ, uu tíγεε mpuri sane pikó api Uléécaα icápine loni. Eφεεσι kuyu-i κε Ρῶλι uu n tónε ai nánai kuu γεε rítelé ntí n wói (16:8).

Lē nnya kuu ri n wói γεε nni: Kulowee keyo pikó kuú νε kō te Uléécaα icápine γεε kériine, písoi pin Kirisi pitume tési. Te pitele νε μεfine kópe γεε icápine kέμεε lonle (1:11). Melírū, Uléécaα icápine pikó πεε Κορεντι-i ní we γεε rítelé u papole pin isímé u písei.

Lē κε ifaaci iyē ii n kériinelē γεε nni:

1. Anó kuu isímé kapi u m písei kecáá m πεεε (1-6): Nsímé kapi rin-yóó μεε nkpéē, ái πεπεε n tin-yóó. Yeesu Kirisi pitume γεε pinnéí Uléécaα pikεikó λε (1:10-4:21) Μεfine kópe nsímé (5:1-6:20)
2. Menóyóó piicóη mpehē mpehē kecáá (7-15): Písóηne νε ritáne pitone (7) Inyékií νε inyóηensesare kecáá nsímé (8.1-11:1) Icápine kέμεε mewee νε Upíima kupéneco iluke (11:2-34) Nfáasone ihεε νε lē kari yé νε i n keisi (12-14) Nkpó kέμεε meyise (15)

3. Lẽ ke Pɔɔli uu piwai ní la ne iyáhaa kuú ne rítelé ntí tenese (16).

Iyáhaa

¹ Nේ Pɔɔli ke Uléecaa uu umela kémee m pansese Kirisi Yeesu utume ne unéɔ ɔɔsitēeni, ² tɔó Uléecaa icápine pikó pee Korēnti-i ní we rítelé ntí wɔlu. Tɔ pē nnéi ke Uléecaa uu n lése uu iyaa yekei uu pi ne Kirisi Yeesu péne uu pi pansese upikó yáasi. Tɔ kɔ pē nnéi pee ní pá yei-pɔ ní we, pin kesé Upíima Yeesu Kirisi rinyiri sélei yáasi. Yeesu Kirisi ye Piupiima le. Uyee kɔ t́ Upiima. ³ Urósáa Uléecaa ne Upíima Yeesu Kirisi piké ípeeléé nó nyíse api kɔ nkíninje nó he!

Lisone ke usoi uu ye Kirisi kémee n yé

⁴ M pá píyei kam ye nó nnya Uléecaa pɔɔnese re u nó ne Kirisi Yeesu kupéneɔ kémee ípeeléé nó nyíse nnya. ⁵ U nó ne Kirisi kupéneɔ kémee mesɔhɔ nnéi nó hele ani panse linnéi kémee pimámá, aí ne tósu nsímé piyóó ne menyuwe kéméé. ⁶ Kirisi kecáá nsímé kari nó rin-yóó ye nókenémee iníjí wale nísone. ⁷ Lẽ nnya, nó mpí nóó nní m mé te Urópíima Yeesu Kirisi yé keyáa umecire lese uu nyíse, nfáasone lihēhe lika aí nó párilẽ. ⁸ Uléecaa uyē yé nó m múlĩ nɔn ne nyenu, aí ha ne keyáa tɔɔɔ tulu re ápi kape nókenécáá ncaai níka yē keyáa kē ke Upíima Yeesu Kirisi uu n sónti. ⁹ Uléecaa uyee nó n sée re nó ne Ukepipi, Urópíima Yeesu Kirisi nɔké ripéne ye aseí ute le.

Mekóólentene mee Kirisi pikó keɔpe ní we

10 Pimáreɔ, ne Urópiima Yeesu Kirisi rinyiri ne nó pise re ani nsɔne n kómēine, nɔn kɔ nsímé nse símisi. Mekóólentene áme kapere nókenécɔpe n we, amá ani kesé lise ne n náási nɔn kɔ kemúnjé kesemá. 11 Pinémáreɔ, Kulowee keyɔ pikó ye né símisi re íkenene ye nókenécɔpe wele. 12 Liasei re písoi pinyine ye nókenécɔpe we, api ye maa re Pɔɔli ke pē api tíkilē, picɔ re Apoloosi ke pē api tíkilē, picɔ api kɔ re Piyee ke pē api tíkilē. Picɔ pɔɔ kɔ re Kirisi ke pē api tíkilē! 13 Kirisi ye kériinelenléé? Yare Pɔɔli kapiri nó nnya kunapéékɔ́ kecáá kpu nées Pɔɔli rinyiri kapiri ne míni nó wóle?

14 Ne Uléecaa pɔɔnese kám Kirisipuusi ne Kayusi memáá nó úka ucɔ míni n wóle nnya. 15 Lē nnya, úka úu ye fe uké re rinényiri kapiri ne míni nó wóle. 16 Ne léise re ne kɔ Sitefanaasi keyɔ pikó míni wole, amá ám pakare re ne kɔ unyine ucɔ piwóle rikpá. 17 Kirisi úu né tumme re ké písoi míni wole, u né tummele re ké Nsímé Kεcire riyóó. Ai kesoi pipi mesímésɔhɔ karí ne n yóólē. Insá lē, Kirisi nkpɔ kuu kunapéékɔ́ kecáá n kpu rín líka yoriye.

Yeesu Kirisi yee Uléecaa nnaŋe ne mewéesesɔhɔ

18 Kirisi nkpɔ kunapéékɔ́ kecáá nsímé ye pepere ncée m pɔ kémee nnírismé le. Tó mpí riyu ke Uléecaa uu n lɔ ye nyáni re Uléecaa nnaŋe ye mu. 19 Uléecaa Nsímé ye maa re:

Né mpí pere m músu re pi mewéesesɔhɔ má mewéesesɔhɔ caai,
am mpí pere m músu re pi menyuwe má menyuwe waise méwoo.

20 Lē nnya, pepere mewéesesɔhɔ m má ne isé picélaa ne nfáani ketē nké pisíményuwe pin yei n

we, piké léeme piké símisi ké kō nké. Uléécaá ye nyísele re lē kapi ye ketē kecáá n sée re mewéésēsōhō ye nnírisimé le.

²¹ Mesei ke sisoipipi ási ne simewéésēsōhō cire fe siké Uléécaá céri kei kuu umewéésēsōhō n lése uu nyíse. Lē nnya ke Uléécaá uu re u yé pepe ne nsímé mmú mee nní ní we yare nnírisimé kēfa n tene riyu lo. ²² Pisui fi re pinsá mewaisaŋa n yē, ápi yé ŋmurei. Pikireki pōŋ mewéésēsōhō wéési kelene. ²³ Amá Kirisi yee kunapéékō kecáá ní kpu nkó ke tōó símisi. Nsímé mmē rñ Pisui fi kémeē kuŋmurei we re piké ne kēfa n tene, n kō mpuri sane pikó kémeē nnírisimé le. ²⁴ Amá Kirisi yee Pisui fi ne Pikireki pē ke Uléécaá uu n wée kémeé Uléécaá nnaŋe ne Uléécaá mewéésēsōhō. ²⁵ Lelēe ní we yare Uléécaá nnirismé ye sisoipipi mewéésēsōhō likó fele. Kei ke Uléécaá uu ye n wa yare unárei ye sisoipipi rikōhō likó fele.

²⁶ Ani ripáí, pimáreco, ani yénu isoi iyē kémeé kaní pee ní we Uléécaá uú ne nó wée. Pē kani n nyáni re pi mewéésēsōhō má ne pináŋe-naŋe ne píyukōó ápi nókenécōpe kulúí we. ²⁷ Lē ke sisoipipi asi n kpíílē te linírikó ke Uléécaá uu ye kpísi uú ne lē ke sisoipipi asi n kpíílē te mewéésēsōhō likó séése. Lē ke sisoipipi asi n kpíílē te lináreikó ke Uléécaá uu ye kpísi uú ne pepe m músu re pi pináŋe-naŋe séése. ²⁸ Lelēe ái sisoipipi inipee-i ríyu m má née lē kapi n lómíise née leleē ái líka n tulaalē ke Uléécaá uu ye ne leleē ye siinipee n yi riffíse. ²⁹ U ye lē wale re úka úu kape ne n fe uké ukeyu-i umecire riŋtaáse nnya. ³⁰ Amá Uléécaá ye nó wéele uu nó kpísi uú ne Kirisi Yeesu nó péne. Uyee merówéésēsōhō mee Uléécaá-i n léeri. Uyee tíyeselē kari Uléécaá inipee-i

asei pite. Uyē nnya ke Uléécaa uu ró pansese upikó, uu akópe kέmεε ró lese. ³¹ Ai ppe nkpeni wai yare kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaalē te: Uyē un n la uké umεcire ritaáse, uké lē ke Upíima uu n wa nnya umεcire ritaáse.

2

Póoli ye yóólē te pi Kirisi kunapéékóó kecáá karii

¹ Pimárecó, kam nókenémee n hápó am Uléécaa nsímé asei nyee m pékaalē nó símisi, ái mesíményuwe píima menyine née awéésenó papεpapε anyine kamí ne nó símisi. ² Ne ppe kenéfa-i wale re ám kapε Yeesu Kirisi memáá linyine licó nókenémee yé, ái ne tósu Yeesu Kirisi kapi kunapéékóó kecáá ní karii. ³ Menárei kam nókenémee hápó, nfasimé ne iwame píima in né lonaalē. ⁴ Ai menésiményuwe mee anélémpi née mmē kam n yóólē kέmεε pikai wai. Amá Uléécaa Nfaasone nnaηe mee nó nyíse re mmē kam n yóólē ye asei le. ⁵ Ai we re nónnéfatenε nké sisoipipi mewéésesóhó kέmεε n leeri, amá li péé we yare nké Uléécaa nnaηe kέmεε n leeri.

Uléécaa mewéésesóhó

⁶ Amá mewéésesóhó ke née kó pεpεe nfatene kέmεε m pi céési. Ai sisoipipi née nfáani ketē nké mekó née ketē nké kecáá piyóopi ipaa yeε keyáa n tenene mekó. ⁷ Uléécaa mewéésesóhó ke née pisoι céési. Mekemεe ye címúle, men kó pékaalē. Uléécaa uké kelenε ketē ne keyóme n wa, u ppe yekeile re mekecáá kai yé ne ritiki arí ne umeyóopi yenu. ⁸ Ketē nké kecáá uyóopi úka úu mewéésesóhó mē ceri. Pin ppe me n ceri, ápi

yé πεε Upíima yee meýðopi n te kunapéékó kecáa kari. ⁹ Limεcɔ kai Nléécaasimé ritelé-i wólaalē te: Lē ke úka úu pí kai n yénaalē née ke úka úu pí kai n kómaalē.

Lē ke úka úu pí kai m múnjaalē te li we.

Lē nnéi ke Ulééca u u wa uú ne πεπεε u rí la m mé.

¹⁰ Ulééca yee ne Nfáasone ritikile uú ne tó li nyíse. Mesei ke Nfáasone nn ye mpa yo perej, ticuruu aí ne Ulééca simúné see kemée-pɔ m pékaalē péne.

¹¹ Usoi úye yee yé fe u u lελεε usoi cɔ kefa-i rí we ceru? Insá uricuruu. Limεcɔ ke úka úu yé fe uké Ulééca likó céri, insá Unfaasone mecire. ¹² Ai cɔ nkpeni re ketē kecáa kemúné kai tó he. Amá Ulééca yee ípeeléε ró nyíse u u Unfaasone ró he tóké ye ne ulikó céri. ¹³ Ai sisoipipi mewéεεsɔhɔ kari ye ne linsímé símisi. Amá lē ke Nfáasone nn tó n céesi kari ye ne linsímé símisi. Πεπεε Nfáasone m má kari πεε lē Nfáasone likó céesi.

¹⁴ Amá usoi nkó yee úu Ulééca Nfaasone m má úu yé fe uké Nfáasone likó kɔ. Li ye u n we yare nnírisimé ye mu. Kai nní re uyee Nfáasone m má ηmane yee yé fe u u liasei kom nnya, uyee úu Ulééca nfaa m má úu yé fe uké liasei kɔ. ¹⁵ Usoi nkó yee Nfáasone m má yee yé fe u u mpa yo ceru u u kóolene úka úu yé nnyine yē uké u ma. ¹⁶ Li Ulééca ritelé-i wólaalē te:

Wóo Upíima kemúné nyu?

Wóo yé fe u u mesɔhɔ u kpá? Amá Kirisi kemúné ne tó kekó ye keεε le.

3

Ulééca pikéikó kecáa nstmé

¹ Pimárecō, aseí kecáá ám fe ké ne nó símisi yare písoi pēe Uléécāa Nfaasōne m má. Ne ne nó símisile yare písoi pēe pikemúnjé cire ne n sōne, yare písoi pēe kō ne Kirisi pitiki kémee riwá n tiselē. ² Mmē kam nní nó n símisi ye we yare mēpe kapi ye kewá fēnfēi n nyense, áí iluke mule-mule inyine. Li we re áni kahanē iluke mule-mule kuluke n tu. Ne nkpēni-me ricuruu, áni kahanē ikuluke n tu. ³ Li we re áí Uléécāa Nfaasōne mēe nó séni. Ke kufatoi aku nní nókenécōpe ní we, áni kō kómēine, áí li lē nyíselenle re nō rinárei málee? Áí li lē nyíselenle re áí Uléécāa Nfaasōne mēe nó séni? ⁴ Ucō yee un m maa re: Pōli ke nēe tíkilē, ucō uu re: Apoloosi ke nēe tíkilē.

⁵ Wóo mpíi Apoloosi? Wóo mpíi Pōli? Nēnte tō ntónéi Uléécāa pikeikó kpárá le, kaí ne rintíki aní ne Yeesu kefa tene. Mpá úye ye upikei ke Upíima uu u m pa waille. ⁶ Nēe kuléé támēsi, Apoloosi uu míni ku yakasi, amá Uléécāa yee ku peise. ⁷ Lē nnya, áí uyee n támēsi yee linyine wa nēe uyee míni ku n yákasi yee linyine wa. Amá Uléécāa yee ku m peise yee mpá yo wa. ⁸ Uyee n támēsi ne uyee míni n yákasi ye sále. Mpá úye ye pikecōpe sōntile uké lē kuu upikei n wa ihéé yosí. ⁹ Uléécāa ke tōo ne kesē keisi. Nō ye nkpēni wa yare ukēcare nēe ukulee kuu m móm.

¹⁰ Uléécāa ye ne kefa né fénnele uu tíyese amí n we yare umóme sōhōo yee rikúí n yekei, ucō uú weri uu rikēcáá móm. Lē nnya, li pise re mpá úye uké n nyu re íye kuu rikēcáá móm. ¹¹ Li we re rikúí ye piyekei máálenle. Teteē Yeesu Kirisi. Uka úu fene uké rimemáá riféé rinyine ricō yekei. ¹² Uye un wura nēe nwóóweni nēe apare néíkōó nēe ana nēe ahóoyui nēe ayúí n kpísi un ne rikúí tē kecáá m mō,

¹³ li keyáa sóntile liké mpa úye pikē lese liké nyíse. Nna yé ha ketúhaaneyaa kē ketúné n wele, Uléécaā uu pēē mpa úye likeikei nkemēē waipō aī ne nyíse re li nyamí nēē aī nyamí. ¹⁴ Uye likeikei linsá nna mmē kēmēē n torē, liute yé ihéé yōsí. ¹⁵ Amá úye likó lin n torē, uyē ye loó. Uléécaā yé uriyu lō, amá li pēē wele yare nna kecōpe ke liute uu lompō uu léeri.

¹⁶ Ani nyu re nō Uléécaā keyō le, Unfaasōne nn nókenémēē wee? ¹⁷ Uye un ke n fori, Uléécaā yé kō liute fori. Li we re Uléécaā kekó ye ke. Nōō nní lē ukēyō kē.

¹⁸ Nó úka úu kapē umēcīre kiraase. Nó úye un m mūsu re u ketē nké kecáa sisoipipi mēwéēsēsōhō má, liute uké pansē yare uníri uu pēē ne meyíkíyiki wai uyēē mēwéēsēsōhō m má. ¹⁹ Lē ke sisoipipi asi ye n sēē re mēwéēsēsōhō ye Uléécaā kēmēē nnírīsimé le. Lē nnya kai Nléécaasimé ritelē kēmēē wólaalē te:

Mēwéēsēsōhō pikó cīre meḡmumpisōhō ke Uléécaā uu ye ne pi tí. ²⁰ Ai kō kpá re: Upíma ye mēwéēsēsōhō pikó simúné nyule, un kō nyáni re ási ye líka yoriye. ²¹ Lē nnya, úka úu kapē ucō ne n tálē un ne umēcīre taáselē. Li we re nōō mpa yo te. ²² Liké Pōoli nēē Apoloosi nēē Piyēē nēē ketē nké nnéi kecáa likó nēē nfáa nēē nkpō nēē nfáani ketē nké likó nēē masí kepīre likó, nōō mpa yo te. ²³ Kirisi yeē nō te, Uléécaā pōōn Kirisi te.

4

Kirisi pitumē

¹ Lē nnya, li pise re pīsoi piké t́ Kirisi pitumē n nyáni re tō upīkeikó le. Uléécaā ye uasei nyēē m

pékaalē arónipe-i wale re tóké pisoī a cereise. ² Li meýíkíyiki pise re pin úye anipe-i linyine n wa, liute uké asei m má. ³ Ai nē cōhlē te nóké ne né túhaane née nóké pisoī kēmeé ne ketahai né tone. Tinécúruu ám kō ríka ne menécíre túhaane. ⁴ Am nnékōpe ríka kenémúnjé-i nyáni. Amá ai pēe re lelee nyíselē te ne asei ute le. Upíima nmanē yeē nnékō túhaane. ⁵ Lē nnya, áni kape úka kecáá ríka m músu Uléécaā itunje kuu n yekei iké kelene tu. Ani Upíima mekame m mé. Un píyei n ka, u yé metéi kēmeē lē nnéi lee kunmaha-i m pékaalē pékele uu pisoī simúnjé see pisifa-i ní we pérése. Kei ke mpá úye uu yé pēe uipakare yosí.

⁶ Pimárecō, tó ne Apoloosi kecáá nsímé kam kpísi ké ne meyu mmé asei nó céési. Ani kape ye n náasi nóké wa líké lelee n wólaalē tifaau. Ai nyam te unyine uké ye rikókāri nnya usoi kecáá rikpá uú ne ucō n n̄mēlu. ⁷ Wóo pō símisi re pō ne picō fe? Pōn yo m má, ai Uléécaā yeē pō li hēe? Kai nní Uléécaā yeē pō pa, yo nnya kaa pēe mēpócíre taáselē yare ai unyine yeē pō pa?

⁸ Li siwōō nkprēni lē nó tórile hái! Nō nkprēni lē pimámá le! Nō nyu re nō iyóopi lele ai ne tó. Nōn pēe mēsei iyóopi n tū, li yé pēe ró n láarú re tó ne nnó yé i tone. ⁹ Li né we yare ketóne pírē-pō ke Uléécaā uu tó pitume yekei. Tō we yare pē kapi ye ne n túhaane pin la piké kukpēpi-i pi kō. Ketē nké nnéi kecáá ne pilécaatumē ne sisoipipi inipēē-i kari yánaalē. ¹⁰ Tó ne nkprēni Kirisi nnya pansēle piníri, nōō pēe ukupénecō kēmeē pansē pisōhōō! Tóō pinárei, nōō pinánje-nanje. Nōō píyukōō, úka úu tó waiselē! ¹¹ Nkú

ne nnírē ye ró múflenle hái ne nkpréni itunje nnyí-i. Litanē-tanē ye kò ró párlenle. Ipépi-i karí we, ári kò ketónē yíkíyiki má. ¹² Tò ñmóópúlenle tòn ne arónípe keisi. Pin tó lámisi, amá tòn tinó sone pikεcáá símisi, pin tó wéékuselē tòn kahari. ¹³ PISOI pin kerócáá nkópe n símisi, tó ye pi n kpurukεεε. Hái ne nkpréni itunje nnyí-i pISOI ye ró nyánile ketē nké kecáá yare ayúí pééi-pééi nēe yare likpárákóó.

¹⁴ Am nsímé mmú nó wólu re isei iké nó wa, amá ne nó wólu re ké icélaa nó pa yare sinépipi lala kecire.

¹⁵ Mπά nòn n ka nòn pISOI m má ápi kúκεεntene we, pεε Kirisi nsímé kέmεε nó n nyólu, ái re pisáa kulúí kani lē má. Nēe Nsímé Kεcire ne ritiki amé ne wai Kirisi Yeesu kέmεε nóunésáa. ¹⁶ Lē nnya kam nó ñmóópúselē te ani menécō n we. ¹⁷ Lē nnya kam kenépipi lala kecire Timotee nókenémεε tumpō. U aseí ne Upíima tikilenle. U yé nó léise lē kam inésoi kέmεé ne Kirisi n sone, ne lē kam nmpá Uléεcaa icápine íye-i n céési.

¹⁸ Nókenécōpe, pinyine ye músu re am nókenémεε sónepō, pin lē nnya rikókōri wai. ¹⁹ Amá Upíima un n la, né nfáani nókenémεé hapō ké pεe yé te pεpεe nní rikókōri n wai ye méwoo símisile nēe pi rñanje nnyine mále. ²⁰ Uléεcaa iyōopi íi nnóosimé likó linyine, amá rñanje pinyíse ye pi! ²¹ Yo kani wéε? Ké nséi ne nó lεepō nēe ké rñla ne hapō liké tó ne nnó kecōpe n láárú?

5

Isoi kpará yeε Kirisi pikó-i ní we nsmé

¹ Pi nmpá yei símaankεε re pISOI ye nókenécōpe ISOI kpará waile. Hái ISOI kpará iyē icō íi pεpεe

ápi Uléécāa n wuru kέmεε we. Pi símaankεε rε νόκενέεερε, unyine ye ne usáa unási sóile. ² Nōn kō pεé ne we nōn νόμενέείρε fuuselē, ái nkpáni nó we rε nōké nkpō tonε nōké mεwai mē ute νόκενέεερε lese! ³ Mπά ke nē ám νόκενέεúrí ní we, ne pεε κενémúnjé nnéi ne νόκενέεúrí wele. Lē nnya, nē ne uyεε isoi kpárá iyē n wai nsímé pitúhaane masile yarε ne νόκενέεúrí kei wele. ⁴ Ani Upíima Yeesu rinyiri ne n cápinelē ké κενémúnjé kέmεε νόκενέεúrí n we. Ani Úrópíima Yeesu nnaηε kέmεε ⁵ liute uyē Setani anipe-i wa uké u wukei uké kpu Uléécāa uké pεε fe uké keyáa kē ke Upíima Yeesu úú ne pisoι n túhaanene uriyu lō.

⁶ Ai lisōne linyine kaní ne nní νόμενέείρε taáselē. Ani nyu rε nkpónótō pite fíi pεε ye pikpée nnéié nyépukuseε? ⁷ Mεwai kópe ye we yarε nkpónótō pite. Lē nnya, ani νόκενέεερε me lese, ani pεé n we yarε pikpée fale pεε ápi nkpónótō pite m má. Lē ticuruu kaní nní piwée máálē. Pi Kirisi kpule yarε irósánη kari ye ne nkpō melóó anyá n li. ⁸ Lē nnya, tóké anyá nyē li nkpónótō pite kpure ne íkiraase ne rikpákárá ári kapε n we. Amá tóké anyá nyē li ne akpónó nyεε áa pite m má, ne kefa keεε ne aseí.

⁹ Ne rítelé foí tē kam nó ní wói kamí ne ntí rinkpá kέmεε nó símisi rε nó ne isoi kpárá pikó áni kapε líka kέmεε m pénelē. ¹⁰ Lē kam nní nó n símisi, ái pisoι kpárá mesame ketē kecáá née nwóónaapí pikó née piyaaluke née pεpεε piléé n nyóōnse nsímé kam símisi. In pεε lē, ketē nké kecáá kani pεé lelune. ¹¹ Ne lalε kέ nó símisi rε úye un tε u Kirisi ukó le, un kō pεε isoi kpárá wai, un nwóónaapí má née un piléé nyóōnse, née un pisoι lámaankεε née un útapome

nēe uyaa, áni kape líka kēmee m pēnelē, áni kape ye ricuruu iluke ne liute ripēne. ¹² Inéyo ne ketahai pikó nkó. Pēpēe Yeesu n tíkile kaí ne sá re nóké ne túhaane. ¹³ Uléecaa yee pitahaikó túhaanene. Li Nléecaasimé ritelé-i wólaalē te: Ani usoi kpáaree nókenécōpe lese.

6

Kirisi pikó mēcōpecire sitahai piséleine nśimé

¹ Picé pin unyine ne uucō kecōpe n we, yo nnya káni ye Uléecaa pikó kēmee túhaane, ani ye pēé ha pēpēe ápi Uléecaa n wuru kēmee túhaane? ² Ani nyu re Uléecaa pikó pēe masí sisoipipi nnéi túhaanene? In nkpēni re nś ke Uléecaa uu kpísine re ani ne sisoipipi nnéi túhaane ní, íye kai wa káni ye pēe fe nóké sisímé sínsápi túhaane? ³ Ani nyu re tóo masí ne piléecaatumē túhaanene? Yo yee pēe nkpēni ketē nké kecáá sisímépi? ⁴ Yo nnya ke picé api ye pin unyine ne uucō kecōpe n we, ani ye pēé ha pē ke úka úu Yeesu pikó kecōpe n kēéni kēmee túhaane? ⁵ Ne nní símisile re liké isei nó wa. Yare úka úu nókenécōpe mēwéesesohō má un yé fe uu nśimé pimáreco kecōpe kēnee? ⁶ Lē nnya, li pēe pise re Yeesu ukó ne uucō piké sitahai n séleine? Aí kō pēe re pēpēe ápi Kirisi n tíkile kēmee kapi yé pitúhaane haa?

⁷ Nōn nómenécōpecire sitahai n séleine, li nyísele re nō loole háí. Yo nnya káni ye n kahari unyine uké mēse menípepe nō li? Yo nnya káni ye tíye nólinényine liké mēse unyine-i riséé? ⁸ Nś ηmaa, nōo meníηe pinípeeluke má, nōo kō nókenémee nópinécō cire, Yeesu pikó likó sééselē! ⁹ Ani nyu re

piwaikópēkáo ápi Uléécāa iyōōpi yēnunēē? Akpéri áa we, pēpēē isoikpárá n wai nē pēpēē piléē ní nyóōnse nē pitisi nē pinósi pēē méwōō méwōō n wélaanentēne nē pitisi pēē nē pipicō n sói ¹⁰ nē piyāa nē pēpēē nwóōnaapí m má nē pítapome nē pēpēē picō n lámaankēē nē piyaalukē úka mpuri úu Uléécāa iyōōpi yēnunē. ¹¹ Isoi iyē kēméē kē nómenéyá amé pēē we. Amá Uléécāa yē nkpēni nóanékópe hēērele uu tíyese ani panse upikó. Uu tíyese Nfáasōne nn Upíima Yeesu Kirisi rinyiri kēméē nó pansese aseí pite uinipēē-i.

Iye kē Yeesu ukó uu yé uipīnē nē Upíima rīyu waise?

¹² Pinyine yēē maa rē: Nē meyíkíyiki ncée mále nen yé nípá yo wa, amá ái nípá yo yēē yé né yóriye. Né fe am tē: Nē meyíkíyiki ncée mále nen yé nípá yo wa, amá ám ḡmureine linyine liké ilási né tónse. ¹³ Nō yē kō maa rē: Kēfa nnya kē ilukē íí we. Ilukē nnya kē kēfa pōō kō we. Amá Uléécāa yé keyāa lē nnéí kētō waise. Amá usoi ipīnē íi iwásánkaí nnya we. Upíima nnya kē isoipīnē íí we, Upíima pōōn kō isoipīnē nnya we. ¹⁴ Uléécāa yēē pikpōkpō kēméē Upíima n yukuse yē kō nē unnanē pikpōkpō kēméē tó yukusene.

¹⁵ Ani nyu rē nóinépīnē yē Kirisi ipīnē ílese inyine lee? Né fe am pēē Kirisi ipīnē nē unósi wásánkaí ikó péneē? Aai yé lē wa! ¹⁶ Ani nyu rē úye nē unósi wásánkaí pin timpéne, u nē uyē nē wale ipīnē ísēé? Li Nléécāasimé ritelé-i wólaalē tē piketé yē ripéne api panse ipīnē íse. ¹⁷ Amá úye nē Upíima pin timpéne, u nē uyē api Nfáasōne nse m pénelē.

¹⁸ Lē nnya, ani iwásánkaí meyíkíyiki n wuru. Mēwai kópe tōrōō mmé nnéí kē usoi uu yē n wa áme

ye ne uipijē rikō. Amá úye un iwásánkaí n wai uipijē cire kuu nkópe wai. ¹⁹ Ani nyu re nónépijē ye Nfáasone ke Ulééca u u nó n he nn nókenémee we keyō? Ani nómenécire te. ²⁰ Ulééca ye nnéi píima nókenécáá héelele uú ne nó lōlu re uké nó n te. Lē nnya, ani nónépijē kpísi aní ne ríyu u waise.

7

Pisóanne kecáá nstímé

¹ Tóké nkpéni nsímé mmē kani né ní wói nōn né písei ripaí nké! Li nyamí te utisi úu kape unósi kpísi. ² Mpá ne lē, iwásánkaí mewai nnya, li kutōsi we re mhpá utisi úye uké uunōsi cire m má, mhpá unósi úye uké uula cire m má. ³ Li nyamí te utisi uké ye lē kai m píse unósi wa, unósi pōō kō limēcō ula wai. ⁴ Ai unósi yee uipijē te, ula yee i te. Limēcō, ái utisi yee uipijē te, unósi yee i te. Ai unósi yee umecire te, ula yee u te. Limēcō, ái utisi yee umecire te, unósi yee kō uyē te. ⁵ Uka úu kape ye umecire ne ucō yē. Amá in te nō lalē nōké ne piyómeyáhaa kutu ricō kani yé fe ani kómēine aní ne lē wai. Ai kape ye kō nāhāi nōké ne piyéntine m pele re Setani úu kape nó peikee nōké nómenécire pimúlú pōone nnya.

⁶ Lē kam nní nó m ma ái isé kam nó pālē, amá ncée kam nó nyíse. ⁷ Ne péé la re pisoí nnéi piké menécō n we. Amá mhpá úye ne ulikó ye ni ke Ulééca u ró ní he. Uka ne ucō ihēe íi pénelē. ⁸ Ne nkpéni la ké pēpēe ápi kahanē n sōō ne pítisi pēe ápi kahanē pinósi n kpísi ne pikúmannōsi símisi re li nyamí te piké menécō ritáne n tū. ⁹ Amá pinsá pimēcire pimúlú n fene, pinósi piké sōonkee, pítisi api pinósi kpíkēsi. Li

kutōsi we unōsi uké ula sōḥ nēe utisi uké unōsi kpīsi ne kapi yé ne nnáápí m pansente.

¹⁰ Pēpēē pila ne pinōsi m má kam isé nnyí pālē. Ai kenémēé kii léeri, Upíima yēē maā rē unōsi úu kapē piyalē yisi. ¹¹ In tē u piyalē piyisē máálenle, uké ritáne tonē úu kapē sōḥ. Unsá ritáne n tonene, u ne ula piké pikecōpē nsímé nyóḥnse, utisi páa kapē kō unōsi lakase. ¹² Ai nkpēni Upíima yēē ma, amá nēē pisoi tōrōw picō mpí símisi rē Yeesu ukó un unōsi m má yēē úu Kirisi ne kefa n tenelē, unōsi uyē un n ηmurei rē u ne ula yé tonē, úu kapē u lakase. ¹³ Limēcō, unōsi yēē Kirisi n tīkilē un ula m má yēē úu Kirisi ne kefa n tenelē, ula uyē un n ηmurei rē u ne unōsi yé tonē, unōsi úu kapē u yisi. ¹⁴ Li we rē unōsi uyē nnya, Uléécaā yé ula yēē úu Kirisi ne kefa n tenelē kecáá m paílē. Limēcō kuu yé kō ula nnya unōsi nkó yēē úu ne Kirisi kefa n tenelē kecáá m paílē. Insá lē, nōsinēpipi ási yé pēē Uléécaā sikó. Si kō pēē nkpēni usikó lē. ¹⁵ In ula nēē unōsi yēē úu Kirisi ne kefa n tenelē yēē uricuruu la uké tómpō, u yé fe uu tómpō. Úka úu pēē ucō mekó-i we. Uléécaā ye nó sēe rē nāké picō ne nkīnīnīe-i n we. ¹⁶ Iye ke pó unōsi nkó yēē Kirisi ne kefa n tenelē aa yé ne ceri rē áa yé fe pāké upóla riyu lō? Limēcō, íye ke pó utisi nkó yēē Kirisi ne kefa n tenelē aa yé céri rē áa yé fe pāké upónōsi riyu lō?

Usoi un ltye n we, liké ne u n sá

¹⁷ Uléécaā ye pēē méwēē menyinē kēmēē nó yekeilenle nōn mekēmēé we uú ne nó séi rē ani u ritiki. Ani lē n we. Lē kam Uléécaā icápīne nnéi kēmēē isé pālē. ¹⁸ Uye un pēé n kélē Uléécaā uú ne u séi rē uké u ritiki, liute uké mēsunu ukéké.

Uye unsá pée n kélē uké kelene u sée, liute úu kape n náási uké riké. ¹⁹ Píké née pikéciré ápi linyine, Uléécaá isé kai pise re usoi uké ritiki. ²⁰ Mπά úye uké n we yare kuú pēe ní we Uléécaá uú ne u séi. ²¹ Pōn pēe ulási kuú ne pó sée, ái kape pó n cōhlē. Amá in te pó fe aa ikemēe mēpócíre lese, a rinmóópú. ²² Lelēe re usoi un ulási ke Upíima uú ne u sée, u nkpéni u ne uyē kupénecō kēmēe wale usoi nkó yēe umécire n te. Limēcō, usoi nkó yēe pēe umécire n te uú ne u séi ye pansēle nkpéni Kirisi ulasi. ²³ Uléécaá ye nnéi píima nókenécáá hēelēle uú ne nó n te. Lē nnya, áni kape ηmurei nóké písoi ilasi tone. ²⁴ Pimárecō, mπά úye uké Uléécaá keyu-i n we yare kuú pēe ní we Uléécaá uú ne u séi.

Pitáne kecáá nsmé

²⁵ In pitáne kecáá nkó, Upíima úu níka né pise re ké nó símisi. Kuú ne kefa né n fénne uu waise re ké aseí ute nnya kam la ké kenémúnē cire nkó nó símisi.

²⁶ Lē kam m músu re li nyamí yēe re kumúnē pape-pape nkú-i kari nní ní we nnya, li kutōsi we re usoi uké ritáne n tū. ²⁷ In te pō unósi pikpíkē masile, kape re pókē u lakase, amá in te áa kahañe unósi n kpísi, kape nkpáni n náási pókē kpísi. ²⁸ Mπά ne lē, pōn kō unósi n kpísi, áa akópe áka wa. Ukpére un kō ula n sōō, úu akópe áka wa. Amá pitisi pēe pinósi n kpíkēsine ne pinósi pēe pila n sōonkēene yé kam api piisoí kēmēe m̄pōle kom. Né ne pée la re ké likemēe nó lese.

²⁹ Lē kam ní la ké ní maa, pimárecō, yēe re ituñe kai n tise íi nkpéni piye. Lē nnya kaí ne neni n kpísi, li pise re pepēe pinósi m má piké n we yare ápi pinósi má. ³⁰ Pepēe n tēni piké n we yare ápi tēni.

Περεε μπρόναρε-ι ρί we piké n we yarε άπι μπρόναρε-ι we. Περεε n léeri pin curii piké n we yarε άπι líka má. ³¹ Περεε ketē nté likó ne pipikēi n wai άπι kapε likεcάά pikemúnē n wailē. Li we re ketē nké άke nánaine keké kelene tσί.

³² Am la re noké linyine nfasimé n wai. Upíima likó nfasimé ke utáne uu ye n wai. Lē kuu yé n wa liké ne Upíima n láárú kuu ye n wéési. ³³ Unósikó pś ne ye ketē nké likó nfasimé n wailε. Lē kuu yé n wa liké ne unósi n láárú kuu ye n wéési. ³⁴ Uu peε mmé ne mmé n we. Limεcō, unósi tane née ukpére nkó yeε úu utisi n nyu ye Upíima likó nfasimé wailε. U ye n wéésile uké lelee yé Upíima n larisi wa. U ye uipiηe ne ukemúnē kpísile uu waise Uléεcaá likó. Amá uyεε ula m má yèè ketē nté likó nfasimé n wailε. Lē kuu yé n wa liké ne ula n larisi kuu ye n wéési.

³⁵ Nónnésone kamí la nnya kam lē nó símisi, ái ripine kamí la ké nó wa. Ne la re ani isoi n le yarε kai m pise, aní ne nókenéfa nnéi Upíima pikei kémεε n we.

³⁶ Uηmánε úye un n yē te úu yé fe uké umεcire tí, uké merí liké ha ne keyáa kē ke u ne uuwanco άpi yé n sóonne tu, un kō peε káipi yarε uké u kpísi, ncée ye we re piké sóonne, pin n la. Pin n sóonne, úu akópe áka wa. ³⁷ Amá úye un umεcire pitíne n fe, un ukefa-i n nyu re ái u cónlē, amá uyεε ne umεpōla yekei re liké lē n we, u ne uwánco άπι kapε kulee ripéne, rísone ke liute uyē uu wa. ³⁸ Lē kémεε, un te u yé uuwanco uyē kpísi, rísone kuu wa. Un kō re úu yé u kpísi, lelee rísone feriyε.

³⁹ Unósi un ula n sóō, úu ula nfaa kémεε méyule u má. Amá ula uyē un n kpu, unósi yé fe uu ula féé kuu n wée sóóni. Li pise re uyē kuu n sóónine uké

Kirisi ukó. ⁴⁰ Nĕ ne yĕ te un titáne n tone, li yé u n láarú ai tósu kuu yé pisóð tinkpá. Nĕ kemúnĕ yé kĕ. Ne nyáni yarē Ulééca Nfaasəne ye kə nĕ kĕmēe wele nen ne símisi.

8

Inyóonsesare kecáá nsímé

¹ Tóké kelene inyóonsesare nkó n símisi, ne la re ani kó te ntónéi mmú, mǎpá úye ye menyuwe mále. Menyuwe yee tíyesele usoi uu ríyu n wéési, amá nla mee ye tíyese usoi uu nfatene kĕmēe pelu. ² Úye un umecire n nyáni re úu kusa nyu, liute úu kahane n ceri liké tu yarē lĕ kai m pise re usoi uké céri. ³ Amá úye un Ulééca n la, Ulééca ye liute nyule.

⁴ Inyóonsesare kecáá nkó ye mmú re piké ye i li nĕe ápi kape ye i li? Tó nyule re piléé ápi ketĕ kecáá nka-i we, amá Ulééca use kóló yee we. ⁵ Mǎpá písoi pin n nyáni re pipileecaa nĕe pipipiima ye meyíkíyiki keléecaa-pə ne ketĕ nté kulúi wele, ⁶ tó ne nyánile re Ulééca use yee we. Uyee Sáa, uyee mǎpá yo wa. Uyee kə ntófáa nnéi kĕmēe ró te. Upíima use kóló kari kə má. Uyee Yeesu Kirisi ke Ulééca uú ne rintíki uú ne lĕ nnéi lee ketĕ nké kecáá n we wai. Uyee kə ntófáa te.

⁷ Amá ái písoi nnéi pee ase nyĕ nyu. Piléé nsímé ye meyá ne pinyine mainule, api ye pee nkpréni inyóonsesare n le yarē piléé pee mesei isare iyĕ te. Pi pinárei le, api péé m músu re isare iyee mékperinkpe pi waisele. ⁸ Amá ái pee iluke inyine yee yé n tíyese ari písoi sone Ulééca inipere-i. Tó i lii, ári i lii, ái líka ró kpálĕ.

⁹ Mǎpá ke ncée nn nní n we re non n la nó fe ani ye liisare iyĕ le, ani nómenécíre tí ái kape pansé liké

pinárei lóise. ¹⁰ Nkó yee nní rinárei m má un pó nkó yee nní menyuwe m má n yē pōn kelō piléé kucánjǐ kunyine-i tǔ pōn isare iyē le, ke uyē uu nní rinárei m má nnya, áí yé u wa yare uyē uké kō i lii? ¹¹ Mepónyuwe nnya, upómárecō nkó yee rinárei m má ye pee lē ncée pōle. Lin kō pēé we re Kirisi ye kō uyē nnya kpule! ¹² Nōn lē ne pimárecō pee rinárei m má m púnnete, li yé pikemúnjé cókoi. Ani pēé n nyu re Kirisi kani lē ne púnne. ¹³ Lē nnya, in te iluke inyine yé fe ii unémárecō lóise, ám nkpáni píkai inyónsesare piluke kpáne. Lēle re ám la liké unémárecō lóise.

9

Lēle ré we re utume likó ne lē kai m pise re uké n wa

¹ Nē ne kō ncée mále nen yé menéla wa. Nē ne kō utume le. Nē ne kō Urópíima Yeesu yenaalenle. Nōw we lin nyíselē te ne Upíima pikei wale. ² Mpá picō pin m maa re ám Kirisi utume, ne nǒ kémee utume lē. Nōw Upíima kupérecō kémee we lin nyíselē te ne pinétumekēi n̄sone wale.

³ Tinóo ntí kam ye pepēe n késu re ám utume pese: ⁴ Nē ne kō ncée mále re ké pinékei nnya linéluke-luke ne lē kam yé ní níru nókēnémee kpisi. ⁵ Nē ne kō ncée mále ké Kirisi pikó kecōpe unyine kunósi kpisi arí n tóoine yare ke pitume picō ne Upíima pimarecō ne Piyee api n wai mecō. ⁶ Yare tó ne Parinapasi n̄mane kái ne sá re tóké n keisi tōn ne merócíre kpínii, nēe íye? ⁷ Wóo kecire yee isóca wai ápi pee u hééle? Wóo ye kuléé támesi úu yé kuripipi lí? Wóo kecire yee ináa séni úu ye pee ukunaalee menaapenni n ntí?

⁸ Amá ái lē ke pisoī api n wai ηmanē kamí paílē nen ne símisi. Moisi isé pṓ ne kṓ limēcṓ male. ⁹ Li isé iyē kēmēē wólalē te: Api ye ináa yēē melukepipi kukpépi-i n cṓpu nnṓṓ rīpi re fi kape li. Yare ináa ηmaa nkṓ mēē lē Uléécāa cṓηlēē? ¹⁰ Aai tṓ kuú ne lē mánēē? Tṓ nnya kapi mesei lē wṓi. Li we re uyēē n lum ye lumle un ne tálē te úu yé ulikṓ paa. Limēcṓ ke uyēē melukepipi n cṓpu pṓṓ kṓ tálē te úu ye ulikṓ paa. ¹¹ Kari Uléécāa nsímé nó rin-yṓṓ, Nfáasṓne likṓ kari lē nókenēmēē wa yare ipuri kari kecare-i lukesi. Tṓn nkpéni nólinékṓ linyine n li, ái pēē kerólukē kari lii? ¹² Picṓ ye nólinékṓ lele. Ai tṓ kaí pēē ne sá re tṓké meýá li n lee?

Mpá ne lē, ári pēē nó pise re ani linyine ró pa. Tṓ meníηe linnéí merócíre waile re ári la linyine liké Kiriisi Nsímé Kēcire púnēise nnya. ¹³ Ani nyu re Uléécāa keyṓ keē pēpēē Uléécāa pikei n wai kpínii? Inyṓṓnsēsare yēē pēpēē kenyṓṓnsehúú-i n keisi pṓ kṓ kpínii. ¹⁴ Limēcṓ ke Upíima uu wa re pēpēē Nsímé Kēcire n yóólē piké lipikei pē n wai pin ne le.

¹⁵ Mpá ne lē, né ám úka líka mpuri pise. Am kṓ wṓlu re piké nkpéni linyine né pa. Li kutṓsi we ké kpu ne kam yé linékṓ ní kóru. Úka úu yé fe uké liríkṓkṓri né kpu. ¹⁶ Nsímé Kēcire piyṓṓ ápi kenēmēē ríyu piwaise likṓ, amá kai m pise re ké wa nnya kam wai. Lin né n fóm te ám Nsímé Kēcire mmē tiyṓṓ, ái yé ne né sṓnesi. ¹⁷ In te kefa keēē kamí ne rinécúruu li wai, né ihéé yṓsí. Amá in te ne waile ám la, li nkpéni né wele ncṓni kapi né m pa. ¹⁸ Lē nnya, inéhéé ye nkpéni íye? Inéhéé yēē re ké Nsímé Kēcire riyṓṓ faalaa, ám kape úka lē kai m pise re piké

né pa korí.

¹⁹ Née menécíre te, ám úka ulasi. Mπά ne lē, ne menécíre kpísile am pansese mπά úye ulasi ké ne n fe ké pisoι meγā n lē piké ne Kirisi kefa n tene nnya. ²⁰ Tó ne Pisuífi tōn n we, ne ye n we yare Usuífi am ne pi léni re piké Kirisi ne kefa tene. Tó ne pepeε isé n tíkilē tōn n we, ne ye n we yare uyεε isé n tíkilē. Am kō pεε isé iyē tikilē. Ne lē wai re ké fe ké ne pepeε isé iyē n tíkilē lē piké Kirisi ne kefa tene. ²¹ Limεcō ke tō ne pepeε ápι isé n tíkilē ari ye tōn n we, am pimεcō n we, áι kō pεε re né ám isé iyē nyu. Amá ne wale yare ám isé kutu cōlē ké ne n fe ké pepeε ápι isé n nyu lē piké ne Kirisi kefa tene. Kam nní Kirisi isé m pakarelē Uléεcaá isé ke née kō lē tikilē. ²² Tó ne pepeε rinárei m má tōn n we, ne ye menécíre waisele yare unárei am ne fe am pi léni ápι ne Kirisi kefa tene. Ne ye mπά yei menécíre pale re mπά lin íye n we ké fe ké pinyine lē Uléεcaá uké piriyu lō. ²³ Nsímé Kεcire nnya kam lē nnéi wai re nééké kō lisone lee nkεμεε ní we kέμεε linékó yé. ²⁴ Ani nyu re pikáhamewure yèè kecεsi-i kulúι n wele, amá use yeε ye ha kpasi uu ihéé yósuu? Ani limεcō nfatene ncee-i n wuru nōn ημóópúlē te nōké kpasi nōké ihéé yósí. ²⁵ Mπά ukáhamewure úye yèè ikóhó ncōpuri ne umεcíre tinle rísonε. Ihéé iyē kuu n yósune íi ye kō pεε picai náηai. Amá tó ne nfatene ncee-i ημóópúlenle tóké ihéé yeε íi ye píkaí n caai yósí. ²⁶ Pōli uu kō kpá re: Lē nnya, áι mesame kam itóó kariilē, ám kō mesame mπά yei fápii yare kuyō kam káii. ²⁷ Ticuruu ám inépiηε kέyu palē. Ne menécíre múllenle re ám kape picō Nsímé Kεcire riyóó né am peé weri am pōone.

10

Πῶλι γε Isirayēli pikó simisi re piké pimecīre ne inyóonse tí

¹ Pimáρεσ, νε λα ρε ani λέεε πρε πιρόκPURE n wa léise. Kuhopε γε πρε πιννέί yářiilε kun pikεcáá páilē, api kō πιννέί Míni-Wεέ-Kukoi kέμεε tíki kumúnjé kpe-i kapί πρε Esipiti keteni-i n léepō. ² Pi ne Moisi kupéneσ kέμεε, li wa yare kuhopε ne Míni-Wεέ-Kukoi kέμεε kapi πιννέί míni wole. ³ Pinnéί πρε kō iluke ise iyεε Ulééca-a-i n léeri li, ⁴ api kō πιννέί Ulééca-a menί μεσε níru. Kuparecaηaa kpeε npá yei pi n tíkilē menί kapi lē níru. Kuparecaηaa kpekpeε nnί Kirisi. ⁵ Mpá ne lē, pimeyā isoi ii ne Ulééca-a risá. Lē nnya kapi kucesi kóima-i kpί.

⁶ Leleε ró nyíσε re ári kapε mewai kópe n la yare kapί πρε με ní la μεσ. ⁷ Ani kapε panse piléenyóonse yare pikεcōpe pinyine μεσ. Pi wa yare kai Nléécaasimé ritelé-i n wólaalē te: PISOI γε tone api le api níru, api πρε yisi api piyíraase loni. ⁸ Ari kapε kō merócíre iwásánkaí tā yare ke pikεcōpe pinyine apί πρε n wa apί ne keyáa keσε kpi pISOI ákotokú afεερέ ne ataani (23.000). ⁹ Ari kapε kō Upíima peikeε yare ke pikεcōpe pinyine api u n peikeε, iwáa ii pi kéheni api kpíni. ¹⁰ Ari kapε kō n ηmúlaankεε yare ke pikεcōpe pinyine apί n ηmúlaankεε, nkpō utume uú ha ne πιννέί nám.

¹¹ Mewai μεε pi wale re tóké yé, api με wolu re tó mpí tóo nnί ituηe tōrō-i ní we tóké merócíre tí. ¹² Lē nnya, úye un m músu re u ána até kecáá táálē, uké umεcίre tí úu kapε ne ní loó nnya. ¹³ Lē kai ní we re líké kesoiπipi peikeε μεσ kai γε nó peikeε. Ulééca-a γε aseí ute le. Lē nnya, úu γε ηmurei pipeikeε piké

ye nó feriyē. Lē nnya lin ye kumúnjé kunyine-i nó m peikee, u yéé ncée nó nyíse aní ne likemee lelu aní n kahari.

¹⁴ Lē nnya, ani piléenyóonse n wuru n̄sone, pinésáne! ¹⁵ Nò p̄soi s̄h̄o le. Ani n̄orinécúruu mm̄ kam nní m̄ ma kecáá musí aní paí nké! ¹⁶ Ani keporipi kē kari ye rimmúlú arí ne Ulééca p̄oñese ari ke n̄ru ripaí nké. Kumúnjé kpe-i kari ye nní ke n n̄ru, áke ye Kirisi menyē ne tó ripénese? Kumúnjé kpe-i kari ye nní kukpónó n k̄p̄k̄orine ari le, Kirisi ipiñe kaku ye k̄o ne lē tó ripénese. ¹⁷ Kai nní re kukpónó kuse kpee we nnya, m̄pá t̄o nní kulú we, t̄o ntónéi ipiñe ise le, kukpónó kuse kpē kari ntónéi n̄ le nnya.

¹⁸ Ani Isirayeli pikó ripaí nké! P̄epe ye k̄enyóonse-i inyóonsesare n li ne k̄enyóonse kē yèè ripénele api wai pise. ¹⁹ Lē kam nní m̄ ma aseí re íye? Yare liasei yee re piléé née isee kapi ye ne n nyóonse ye linyine le, née íye? ²⁰ Ai lē! Líka ái kei we. Lē kam m̄ ma aseí nyee re inyóonse iyē ye an̄iri ikó le, ái Ulééca ikó. Aam k̄o p̄é la nó ne an̄iri n̄oké m̄ p̄enelē. ²¹ Ani yé fe n̄oké Up̄iima keporipi ne kun̄iri kekó m̄ p̄enelē n̄on n̄ru. Nó ne Up̄iima an̄i yé m̄ p̄enelē n̄on le, nó ne an̄iri n̄on k̄o p̄enelē n̄on le. ²² T̄o l̄ale t̄oké lē wa Up̄iima ilaar̄o iké kerócaá kam née? Yare t̄o p̄ee m̄pape u fele née?

T̄oké ye linnét wa ari ne Ulééca r̄tyu waise

²³ Nò ye ma re: Ne meykíyiki ncée mále nen yé m̄pá yo wa. Amá ái m̄pá yo yee yé né yóriye. Ne meykíyiki ncée mále nen yé m̄pá yo wa, amá ái m̄pá yo yee yé tíyese usoi uu n̄fatene k̄emee pelu. ²⁴ Úka

úu kapε ukulaa cire n wéési, amá ani ye meníηe picō kukó wéési.

²⁵ Nό ye fe ani lē kapi kuyáa-i n yáí nnéí le. Ani kapε ye nómenécíre nka likεcáa m písei liké nó ricónη.

²⁶ Li wōlaalē te: Upíima yee ketē ne kekεcáa likó nnéí te.

²⁷ Nkó yee úu Kirisi ne kefa n tenelē un kusáne nó n sée nōn n ha, ani lē nnéí kapi nó m pa li. Ani kapε nómenécíre nka likεcáa m písei liké nó ricónη. ²⁸ Amá unyine un nó m maa re “isare nnyí ye inyóōnsesare le”, uyee lē nó m ma nnya, áni kapε i li. Insá lē, li yé u ricónη. ²⁹ Ai re nό kai yé ricónη nnya kam lē nté símisi. Ucō kai yé rincónη nnya kam lē símisi.

Ticuruu yo nnya ke née yé ncée m má re ké linyine wa, ucō kemúñē áke pée ne né yúlu re ám kapε wa re li yé u ricónη nnya? ³⁰ Nen linéluke-luke kecáa Uléecaa m pōōnese, yo nnya ke unyine uu yé pεe lē kecáa kam Uléecaa m pōōnese nnya né lámaankεe?

³¹ Lē nnya, nōn ye mpá yo mpuri n le née nōn n níru née nōn n wai, ani ye tíyεse Uléecaa rinyiri tiké n taálē. ³² Ani nómenécíre tī, áni kapε tíyεse nóinésoi iké Pisuiifi née Pikireki née Uléecaa písoi kέmεε unyine lóise. ³³ Ani menécō n wai. Ne ye mpá yo kέmεé n náásile re inésoi iké mpá úye n nyamí. Ai nnésōne kam wéési, amá ne wailε re liké ne písoi kulúí sōnesi liké piriyu lō.

11

1 Ani menécō n wai yare ke née Kirisi mεcō n wai.

Iye kai pise re utisi ne unósi piké Uptima inipεε-i n we?

² Ne nó pakare kaní ne mpá píyεi kenécáa n léiselē nōn kō icélaa kam nó rintérsε nōne múílē. ³ Mpá ne

lẽ, nē la rē ani mmú kō tē Kirisi yēē nípá utisi úyē uyōōpi. Utisi yēē unósi uyōōpi, Uléécaā pōō Kirisi uyōōpi. ⁴ Utisi nkó yēē linyinē ríyū n yáriilē un nē keyómē yáási nēē un nē Uléécaā rinyiri símisi yē uyōōpi Kirisi isei waisele. ⁵ Amá unósi nkó yēē ríyū ηmanē nē keyómē n yáási nēē un nē Uléécaā rinyiri símisi yē meníηe uula isei waisele. Li we rē unósi nkó kapi rinkoósi rē isei iké u wa kuu lē nē menyíηe wa. ⁶ Unósi unsá n la uké uriyū linyinē yarii, uké mēse nnyúpi nyai. Li kō pēē isei wēle rē unósi uké n nyalaalē nēē uké n koósilē. Lē nnya, uké yē ríyū linyinē yarii. ⁷ Ai nē sá rē utisi uké linyinē ríyū yarii. Li we rē uyēē nē Uléécaā menyíηe we, un kō ríyū u waise. Utisi kē unósi pōō ríyū waise. ⁸ Ai unósi ipiηe kē Uléécaā uu kpísi uú nē utisi wai, amá utisi ipiηe kuu kpísi uú nē unósi wai. ⁹ Ai kō unósi nnya kē Uléécaā uu utisi wa, amá utisi nnya kuu unósi pōō wa. ¹⁰ Lē nnya kai pise rē unósi uké piléécaatumē nnya linyinē ríyū yarii liké n nyíselē tē u umēcire utisi metene ricēpisele. ¹¹ Amá Upíima kēmeé, utisi unsá n we, unósi úu líka tu, unósi unsá n we, utisi páa kō líka tu. ¹² Yare lē kapi utisi ipiηe n kpísi apí nē unósi wai mēcō kē unósi uu yē utisi mari. Uléécaā yēē lē nnéi wai.

¹³ Ani nórínécúruu musí ani yēnu nké tē li nē sá rē unósi uké ríyū ηmanē Uléécaā n yáásii? ¹⁴ Lē kai nní ketē kecáá ní we ricuruu yē ró nyísele rē li isei we rē utisi uké nnyúpi riyá nké pi nn cá. ¹⁵ Amá li pēē ríyū má rē unósi pōō nnyúpi nké pi nn cá. Lē nnya kai unósi nnyúpi hē rē nké yē ríyū u n yáriilē. ¹⁶ Amá úyē unsá n la uké lē wa, liute uké nse kō tē tó ári mēwai féé méka mēcō keyómeyáhaa-i wai, ápi

κῶ Uléécαα icápινε-i lē wai.

Upíima kupéneç iluke

(*Matiyee 26:26-29; Mariki 14:22-25; Luki 22:15-20*)

¹⁷ Am nkpréni mmē kam nní nó n símisine kémee nó pakarene. Ne ne nó césine re nóinécápινε ye nó kópυλε ai tósu kii nó ní nyóonse. ¹⁸ Nsímé foí mee re, ne kō te nō ye nōn n cápινελē, mekóólentene yēè nókenécōpe n wele. Ne nyáni yare in n la, ai yé nnóome. ¹⁹ Li meyíkíyiki pise re mekóólentene meké nókenécōpe n we liké ne pepere nókenécōpe aseí n tíkile ní lese liké ní nyíse nnya. ²⁰ Nō ye nōn n cápινελē, ai nkpráni Upíima kupéneç iluke nnya kani ye n cápινελē. ²¹ Likumúhē re nó úka úu ye ucō merí piké kesé li. Mpá úye yee ye n tū un uiluke cire le. Pēé uyε-i ke nkū nn picō ní we ke picō api ye m pomadlē. ²² Aní síyō má re nōké ye kei-pō li aní níruu? Néε Uléécαα icápινε pikó káni waiselē nōn peé la nōké pepere ápi líka m má isei waise. Ké nkpréni nó maa re íye? Nō la re ké nó pakare née? Am yé mmú kémee nó pakare!

²³ Li we re nsímé mmē ke Upíima uu né n símisi kam nó téhsele te: Kesine kē kapi Upíima Yeesu pepere pikópe u ní la anipe-i n wa, u kukprónó kpísile, ²⁴ kuu Uléécαα pipóonse ní masí, uu ku kprókórine uu re: Inépine iyē kapí ne nó nnya n nyóonse ye nnyí. Aní ye lē wa aní ne né n léiselē. ²⁵ Kapi piluke ní masí, uu kō limεçō kepóripi kpísi uu re: Nkóméine fale mee menénye nnya nó ne Uléécαα keçōpe ní we yee kepóripi nké. Mpá píyεi nōn ye ke n níru, aní ye mesére né n léiselē. ²⁶ Nōn ye mpá píyεi kukprónó

nkú n le, n̄n keporipi nké n níru, Upiima nkpɔ kani l̄ yóólē liké ha ne umereeme tu.

²⁷ Lelēe tíyese ke úye uu ye un meháikuse wee kēme n we un ne kukpónó kp̄ n le un kɔ ne keporipi kē n níru, Upiima ipiɛ ne umenyē kuu l̄ ne púnne. ²⁸ L̄ nnya, n̄pá úye uké ye musí uu uisoí paí n̄sone uu p̄e kelene kukpónó le uu kɔ keporipi kē níru. ²⁹ Uye un méwoo n le un n níru, unsá n ceri re Upiima ipiɛ ye nyi, umecire kuu l̄ mewai me-i akópe palē. ³⁰ L̄ nnya ke p̄isoí meýā api nókenéc̄ope pitóikó, pic̄o síkankáláká, pic̄o meýā p̄o kɔ kp̄ini.

³¹ T̄on ye p̄é m musí ari irósoí paí n̄sone, Uléécaá úu yéé p̄é ne ró túhaane. ³² Amá Upiima ye ne ró túhaanele, uu kutu ró pásá uu ntósímé nyóonse re ápi kape ne p̄epe ápi Kirisi n nyu tó ripéne piké túhaane.

³³ Pinémáreco, l̄ nnya, n̄n ye n cápinelē te n̄ké Upiima kup̄eneco iluke li, ani ye méraane ani kelene le. ³⁴ Nkú nn úye n we, uké ye ukeyo-p̄o lime. Uu kape wa Uléécaá uké ye nóinéc̄apine-i ne nó túhaane uké akópe nó pa. Nen píyei nókenémee n hap̄o kam yé isímé t̄oɔ iyē kecáá ripaí.

12

Nf̄aasone lih̄eh̄ee kecáá nsímé

¹ Pimáreco, ám la n̄ké Nf̄aasone lih̄eh̄ee nsímé kecáá kunmaha-i n we. ² N̄o nyule re káni p̄e kahane Uléécaá n c̄eri, li p̄e nó pásaille n̄n tikilē lin ne piléé kani n nyóonse ápi ye kɔ símisi m̄emp̄o nó sí. ³ L̄ nnya kam te ké n̄sone nó símisi n̄ké k̄o te: Uka úu we re Uléécaá Nf̄aasone ye ukeméé we un ne símisi, uu p̄e re “liké Yeesu rité”. Uka úu yé kɔ fe uké

re “Yeesu yee Upiima”, kái pee Nfáasone mee lē u símaase.

⁴ Nfáasone lihēhēe ye wele mpehē mpehē. Amá Nfáasone nse kóló mee lē nlihēhēe hōonente. ⁵ Ikeicee ye kulúí wele, amá Upiima use kóló kari lē keisi. ⁶ Mpá úye ne uakei ye nye, amá Uléécaá use kóló yee lē nnaŋe ró heelē tōn ne a wai. ⁷ Nfáasone ye nlihēhēe mpá úye hele uké ne n-nnaŋe nyíse liké ne ntónéí yóriye. ⁸ Lē nnya knn ye unyine mewéesesōhō he uú ne n símisi, nn kō ucō menyuwe he uyē un kō ne símisi. ⁹ Nfáasone nse mmē nn kō ucō he re uké nfatene m má, nn kō ucō he re uké ye wa utóikó uké peí. ¹⁰ Nfáasone yèè unyine hele re uké ye fe uké mewaisaŋa n wai. Nn kō ucō he re uké ye Uléécaá rinyiri ne símisi. Nn kō ucō he re uyē uké ye fe uké mmewai ne lēleé áí mmekó céri uké kóólene. Nn kō ucō he re uké ye meyu saŋa mpehē mpehē símisi. Nn ucō he re uyē uké ye fe uké me tuisse. ¹¹ Uléécaá Nfaasone cireníŋe mme mee lē nnéí waise. Lē knn ní la nké mpá úye pa knn ye u pa.

Mpá Kirisi ukó úye ye ipiŋe ise nlese le

¹² Pi yé fe api Kirisi ne ipiŋe inyine yee ilése kulúí m má múŋeisene. Mpá ke ipiŋe iyē ii ilése kulúí m má, innéí ye ripénele ai wai ipiŋe ise. ¹³ Tó Pisuiŋi ne mpuri sane pikó ne pilási ne pepepe pimēcire n te, tó ntónéí míni wole. Nfáasone nn tó pansese ipiŋe ise. Nfáasone nse mmē meni kari kō n ntí. ¹⁴ Lē nnya, áí nlése nse mee ye ipiŋe kecáá n we. I ye kulúí n wele. ¹⁵ Mpá kúna kun m maa re káku nní kunípe nnya, áku nképéni ipiŋe ilese kémeē we, ku yé pee lē nnya ikemeē piwée riyáá? ¹⁶ Mpá kutu kun m maa re káku nní menípe nnya, áku nképéni ipiŋe ilese

kémee we, ku yé pēe lē nnya ikemee piwée riyáá? ¹⁷ Ipiñe nnéi in pēe menípe, yo ke usoi uu yéé pēé ne kō? In pēe innéi kutu, yo kuu yéé pēé ne kukpáhá kō? ¹⁸ Ulééca yēe mǐpá nlése ní-ye umela kémee nketone-i n yekei. ¹⁹ Ilése nnéi in pēe nlése nse, ipiñe íi yé pēé n we. ²⁰ Lē nnya, ilése kulúí yēe we kaí ne wa ipiñe cireníñe ise kóló.

²¹ Menípee áme yé fe meké kunípe maa re: Am ne líka pó wai. Limēcō ke ríyu ári yé kō fe riké ána maa re: Am ne líka nó wai. ²² Ticuruu ipiñe ilése iyē kari n nyu re íi páápú yēe meyíkíyiki ró yóriye. ²³ Iyē kari n nyáni yare í ye isei ró wa kecáá kari n̄sone páilē. Háí iyēe íi kúpaí meté ní we kari ye n̄sone nyóonsente. ²⁴ Amá iyēe pípaí ní nyamí íi pinyóonsente pē písei. Ulééca yē ipiñe ilése wale uu tíyese iyēe íi kúpaí meté ní we ii ríyu ne icō m má. ²⁵ Kuu lē n wa nnya, mekóolene áme ipiñe nlese nnyine ne ncō kecōpe we, amá mǐpá yo ye ne licō kutu cōlenle. ²⁶ Nlése ní-ye nn íwe n le, li ye ne icō ripénele ii íwe n le. Nlése ní-ye nn ríyu n yē, li ye ne icō ripénele ai kesē i n láarú.

²⁷ Nō kesē nónnénéi Kirisi ipiñe le. Mǐpá nó úye ye unlese le. ²⁸ Ulééca yē uicápine kémeé sitóne hekēsile. Pitume kuu kekpeé mefoí tónse, uu melírū antepuye tikise. Uu kō metáánū picélaa tikise. Pē memáá, pēpēe ye mewaisaṅa n fe api wai, api tíki. Pē memáá, pēpēe ye pitóikó m pōise api tíki. Pē memáá, pēpēe ye picō n lē ne pēpēe picō kecáá ní páilē ne pēpēe meyu saṅa mpehē mpehē n símisi api tíki. ²⁹ Ai pinnéi pēe pitume, ái pinnéi pēe antepuye, ái kō pinnéi pēe picélaa. Ai kō pinnéi pēe ye fe api mewaisaṅa wai. ³⁰ Ai kō pinnéi pēe ye fe api pitóikó pōise, nēe api meyu saṅa mpehē mpehē símisi nēe

api me tuisse. ³¹ Lẽ nnya, ihɛɛ iyɛɛ innéí kɛmɛɛ icɔ n fe kani yé ne n náási re nɔké yé.

Lẽ nnya, ké nkpréni ncée sɔne píima mee nńá yo n fe nó nyíse.

13

Nla kecáá nsímé

¹ Nen pɛɛ nsímé n fe ké n símisi yarɛ ke sisoipipi asi ye n símisi, née nen pɛɛ piléecaatumɛ meyu n kómɛi, kám pɛɛ usoicɔ la, ne we yarɛ kuweni kapi m pépu kun iwóó topori, née kuloo kpɛɛ n téní. ² Mńá lín né n he re ké ye fe ké ne Ulééca rinyiri símisi, nńá nen kɔ nńá yo mesɔhɔ m má am ye kɔ leɛɛ m pékaalẽ ceru, am kɔ nfatene mee yé riyópe rinsíka m má, nensá usoicɔ n la, ám nkpráni líka. ³ Mńá nen menémá nnéí píwekɔ́ n hɔone re piké li, nńá nen te piké písoi kecáá nnya nna né nmaasi, kám pɛɛ usoicɔ la, ám kuláa kúka má.

⁴ Nla ye ninjule, nn ye kɔ kusoi wai. Nn ye ucɔ likó káipinkɛɛ. Nn ye ríyu wéesi, nń ye kɔ ne rikókori n fulaalẽ. ⁵ Nn ye líka wa leɛ ái aseí m má. Nn ye n wéesi re liké ne mmecire sɔnesi. Nn ye wóosi, nń ye kɔ ucɔ nkɛfa-i n fanaalẽ. ⁶ Piyaaluke pin yei n we, áí ye n n láárú, amá nsímései mee ye ntikin ninjukuse. ⁷ Nla yèè nńá yo ucɔ sáreile. N ye kɔ nńá yo kɛmɛɛ nfatene m mále, nn kɔ n tálẽ te nńá yo yé sɔnesi. N ye kɔ ne nńá yo n kaharile.

⁸ Nla nń ye píkaí tene. Pi yé Ulééca rinyiri ne písímé riyá. Nfáasone meyu mpehẽ mpehẽ písímé yé kam api kpi, menyuwe ame kété wai. ⁹ Li we re kukéri kukéri kari nńá yo nyu. Kukéri kukéri kari kɔ Ulééca rinyiri ne símisi. ¹⁰ Amá leɛɛ ní nyamí ne

kétɔ-pɔ lin píyei n leeme, lɛlɛɛ kukéri ní we ye lɛ kétɔ wale.

¹¹ Kamí pɛɛ iwá ní we, menésímé ne kenémúnjé ne nnésɔhɔɔsimé ye pɛé wele yare kewá. Amá kam nkpréni riwééɛɛ n wa, ne liwánkó lɛ tíyɛɛ. ¹² Tɔ neni nyánile lin hiihiilɛ yare kenípeenyánai kémɛɛ kumíiri. Amá tó kam ari keróyu-i nmaa nípá yo yenu nɔnɛ. Kukéri kukéri kam neni u nyu. Amá né keyáa picére u tenɛɛ nɔnɛ yare kuu né n nyu mɛɔ. ¹³ Lɛ nnya nkpréni, nípá likɛi tɔrɔɔ nní nnéi lin píyei n tenɛ, nfatɛnɛ ne linyinɛ kecáa pitá ne nla páa yé tenɛ. Likɛi lɛ ketaani ái kutɛnɛ we. Amá nla mɛɛ likpéɛ.

14

Nfáasɔnɛ lihɛɛhɛɛ kecáa nsímé

¹ Nla kani yé mɛfoi n wéési nɔké m má. Ani n náási nɔké kɔ Nfáasɔnɛ lihɛɛhɛɛ yɛ, aí ne tósu nɔké Uléécáa rinyiri ne n símisi. ² Mɛsei ye mɛ rɛ usoi nkó yeɛ Nfáasɔnɛ meyu mpehɛ mpehɛ n símisi úu písoi ne símisi, amá Uléécáa rinyiri kuú ne símisi. Li we rɛ úka úu u kómɛi. Nfáasɔnɛ kuú ne nsímé mɛɛ m pékaalɛ nyáni un símisi. ³ Amá úye un ye Uléécáa rinyiri ne n símisi, písoi ke uyɛ uú ne símisi. U yé pi lɛ api Uléécáa ncee-i papisi, uu ikari pi kpáɛ, uu kɔ piakɪj niɲukuse. ⁴ Nkó yeɛ Nfáasɔnɛ meyu mpehɛ mpehɛ n símisi ye umɛcɪrɛ Uléécáa ncee-i papukuseɛ. Amá nkó yeɛ Uléécáa rinyiri ne n símisi ye picɔ Uléécáa ncee-i papukuseɛ.

⁵ Ne pɛé la yare nónnénéi nɔké Nfáasɔnɛ meyu mpehɛ mpehɛ n símisi. Amá lɛ kam meyansei ní la yeɛ nɔké pɛɛ Uléécáa rinyiri ne n símisi. Nkó

ye Uléecaa rinyiri ne n símisi ye nkó ye Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi fele. Amá in te unyine ye liasei lese un símisi mecire kai yé picɔ kuláa wa, ai tíyese api Uléecaa ncee-i papisi. ⁶ Pimárecɔ, ne la ké nó pise re nen nókenéméé n hapɔ nen Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, yo kai yé nó yóriye? Ai nen nsímé ke Uléecaa né n nyíse nó n símisi, née nen nsɔhɔsimé nnyine nó n símisi, née nen Uléecaa rinyiri ne n símisi, née nen icélaa inyine nó m pa kai yé kuláa waa? ⁷ Limecɔ kaí we ne iyómelū yare nní risū née kusole kapi ye ne anípe m pi. Lianɔ ansá n kóólentēnlē, íye ke usoi uu yé ne ceri re risū kapi símisi née kusole kapi pépu? ⁸ Uyee rináatɔn n símisi unsá anɔɔ n lese liké n kpáiiilē, wóo yé pee céri uké umecire cápine uké ne atɔpi leepɔ? ⁹ Limecɔ, nɔn Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi, nɔnsá ye rinɔɔ m ma riké aseí m má, íye ke usoi uu yé ne lē kani n símisi ceri? Méwoo kani pee lē símisi. ¹⁰ Meyu ye kulúí wele ketē kecáá, amá méka áme mekecɔpe we re áme aseí má. ¹¹ Lē nnya, usoi un ne né n símisi, nensá umeyu n kómēi, ne ukemeē usáne le, uyē un kɔ né kémeē usáne. ¹² Limecɔ, yare kani nní rí la nɔké Nfáasone lihēehē meyá m má, ani n wéési mefoí re nɔké meyá lihēehē m má lee ye Uléecaa icápine pikó n lē piké ne nfatene kémeé m papisi.

¹³ Lē nnya, li pise re nkó ye Nfáasone meyu mpehē mpehē n símisi uké Uléecaa pise uké u he uké ye fe uké me tuisse. ¹⁴ Nen limeyu mē ne keyóme n yáási, Nfáasone mee kenémēe rí we kamí ne yáási. Amá menésɔhɔ áme pee líka wai. ¹⁵ Lē nnya, íye kai pise re ké wa? Li pise re ké Nfáasone mee kenémēe

ή we ne keyόμε γάasi, am kō menēsōhō ne keyόμε γάasi. Nέ Nfάasōne μεε kenέμεε ή we ne yō, am kō ne menēsōhō yom. ¹⁶ In te Nfάasōne ηmane kaά ne Uléεcaa pōnese, ίye ke nkό yeε úu meyu mē n kómει uu yé fe uu pipópōnese iyáhaa kecáá rinóo yósu re Amí! Úu kō pεε kómει lē kaa n tee. ¹⁷ Mπά ipópakare kaa Uléεcaa m pakarente iké ίye nsá n nyamí, íi nkpáni ucō lénine uké ne nfatene kέμεε m papisi.

¹⁸ Ne Uléεcaa pōnese re u tíyese nen Nfάasōne meyu mpehē mpehē símisi lin nónnénéí mmú fe. ¹⁹ Amά mπά ne lē, piyómeyáhaa pin n cápinelē, li ye kutási né n we re kέ anóo fíi nyεε kúkome ή we símisi kέ ne pi céesi, ne kam yé meyu kápi n kómει ne anóo kulúi pi n símaankεε. ²⁰ Ani kapε mewá m músu. Ani akópe piwai ncee kέμεε n nyamí yare siwá fenféí. Amά ani ye mewéese musí. ²¹ Yare ke Upíima uu ní ma api Uléεcaa Nsímé ritelé-i wólu re: PISOI mpí pεε meyu féé n símisi ne pisáne anóo karí ne tikine kέ ne pinésoi símisi.

Amά mπά ne lē, ápi waisene.

²² Lē nnya, Nfάasōne meyu mpehē mpehē pisímé ye pεpεε ápi Kirisi m pakarelē kέμεε rícere le re linyine ye wai. Amά ái Kirisi pikó kέμεε linyine yoriye. Limεcō, nóké ne Uléεcaa rinyiri n símisi ye Kirisi pikó kέμεε rícere le re linyine ye wai. Amά ái pεε pεpεε ápi Kirisi m pakarelē kέμεε líka yoriye. ²³ Uléεcaa pikó pin nkpéni n cápinelē pin pinnéi Nfάasōne meyu mpehē mpehē n símisi, piyómeyáhaa pinyine pεε ápi limεkó n nyu née pεpεε ápi Uléεcaa m pakarelē pin kei n lompo, ápi

yé maa rē nō pisōhōtorē lēē? ²⁴ In tē pi pinnēí Uléécaa rinyiri nē símisi, kē unyiné yēē úu Uléécaa m pakarelē nēē unyiné yēē úu limékó n nyu uu kei lompō, u yé ukēfa-i musí, nsímé mmē nn u nyíse rē úu alari má, ²⁵ kemúnjé kēē ukēfa-i m pékaalē akē kpáii, uu pēē kēyu ketē kipi uu Uléécaa pakarē, uu yóó rē meseisei kē Uléécaa uu nókēnécōpē wē.

Lē kai m pise rē liké Kirisi pikó icápinē kēméē n sōnē

²⁶ Yo kai nkpéni pise rē nōké n wai, pimárecō? Nōn yē n cápínēlē tē kēyómē kani yáási, nókēnécōpē unyiné yéé fe uu yóm, ucō uu icélaa inyiné pa, Uléécaa uu ucō nsímé nyíse, ucō uu Nfáasōnē mēyu mpēhē mpēhē símisi, ucō uu mēasei lesē. Li pise rē linnēí liké n léni, piyómeyáhaa pin nē nfatēnē kēméē papisi. ²⁷ Písoi pin yē Nfáasōnē mēyu mpēhē mpēhē n símisinē, ápi kapē yē pité nēē pitaani rifaau. Piké yē kō usē usē símisi. Li kō pise rē unyiné uké yē n wē un pinsímé mmē tuisē. ²⁸ Uka unsá n wē uké tuisē, li pise rē piké yē riséé. Piké yē nē pimécirē kēfa-i n símisi, api yē kō nē Uléécaa n símisi. ²⁹ Li pise rē pēpēē Uléécaa rinyiri nē n símisi pité nēē pitaani piké yē símisi picō api yē pinsímé mmē músu api yénu. ³⁰ Amá in tē Uléécaa yē icápinē iyē-i unyiné nsímé nyíse, li pise rē uyēē pēē n símaari uké riséé piké nkó kutu ricō. ³¹ Nó yē fe ani nónnēnēí Uléécaa rinyiri nē símisi ani tisēntēnē, nḗpá úyē uú nē icélaa inyiné yēnu uu múlú, ai kō nē nḗpá úyē n ḡmóópúsēlē. ³² Pēpēē Uléécaa rinyiri nē n símisi yē ihēē iyē kē Uléécaa uu pi n hē kecáá ḡnḡnḡ málē. ³³ Li wē rē Uléécaa úu méwoo méwoo ukó, amá nkḡnḡnḡ ukó lo.

Yare kai Uléecaa pikó icápine nnéi kémee ní we,
³⁴ li pise re pinósi piké ye Uléecaa icápine kémee n
 séélē. Api ncée má piké ye kei n símisi. Li pise re
 piké pimécire ricepise yare ke isé ii mí ma. ³⁵ Pin
 linyine n la piké céri, piké ye pipila pise síyō-i. Ai ne
 sá re unósi uké ye Uléecaa icápine kémee n símisi.

³⁶ Née nō músu re nókēnémee nké-i ke Nsímé
 Kεcire nn léeme? Née nō ηmane kémee knn hápō?
³⁷ Uye un m músu re u Uléecaa rinyiri ne símisile
 née u Uléecaa Nfaasone ihεε inyine má, liute uké
 céri re mmē kam ní nó ní wólú ye Upiima isé le.
³⁸ Amá úye unsá lē n nyu, Uléecaa páa kō liute nyu.
³⁹ Lē nnya, pimárecō, ani n wéési nóké ye ne Uléecaa
 rinyiri símisi. Amá áni kape n yulu re pisoi ápi kape
 ye Nfáasone meyu mpēhē mpēhē símisi. ⁴⁰ Amá li
 pise re nóké linnéi n wai lin nyamí, ái kape m pulu.

15

Kirisi meyise nkpō kémee nsímé

¹ Pimárecō, Nsímé Kεcire kam nó rin-yóó ani n
 ηmurei, ani kō nkemee iníñí wai kamí la ké nó léise
² re n nórinyu lōle, in te nō rísone m múílē. Insá lē,
 méwoo kaní ne kefa n tene.

³ Nsímé mmē kam tinécúruu n kō kam yé te né
 mefoi nó ritéhse. Lelee re arókōpe nnya ke Kirisi
 uu kpu yare kaí pee mekke-me Uléecaa ritelé-i n
 wólalē. ⁴ Pi u kulεsile uu keyáa táánū tuné pikpōkpō
 kémee yisi yare kai kō mekke-me Uléecaa ritelé-i n
 wólalē. ⁵ Kuu pikpōkpō kémee n yisi, Piyee uu u
 yenu, upitume kefi ne pité api kō limemáá u yenu.
⁶ Uu limemáá upimarēcō píle píle menupū ne kuláa
 umécire nyíse itunje ise-i. Picō ye pikēcōpe kpínle,

amá pimēyā ye ne nfáa mále. ⁷ Uu kō limemáa Yakupu kráfúme, uu kō pēe limemáa pitume nnéi kráfúme.

⁸ Uu pēe pē nnéi memáa kō metōrōsei né umēcire nyíse, né nkó née nní ní we yare kewá pēni kapi mári. ⁹ Née Kirisi pitume kecōpe usínsá. Am tu re piké né sée re utumē. Li we re ne pēe Kirisi pikó wéekuselēnle. ¹⁰ Amá Uléēcaa ipēelēe ye tīyese karí ne isoi nnyí kam nní ní le we. Kēfa kuú ne né n fénne, ái méwoo wa. Li we re ne pikēi wale am pitume picō nnéi feriyē. Asei kecáa, ái née keisi, uipēelēe ye pikēi pē wa. ¹¹ Lē nnya, mǎpá lin né née lin pepēe pikēi pē wa, Nsímé Kēcire kari nó yóólē. Mmē kani kō ne kēfa tēne.

Tó meyiē nkpō kēmeē nstímé

¹² Tō yóólēnle re Kirisi ye pikpōkpō kēmeē yisi. Iye ke nókenécōpe pinyine api yé pēe fe api re pikpōkpō ápi ye yisi? ¹³ In te pikpōkpō ápi ye yisi, lē nnya Kirisi páa kō yisi. ¹⁴ In te Kirisi úu yisi, ntósímé kari n yóólē ye méwoo lē. Méwoo kani kō ne kēfa u tenelē. ¹⁵ In mēsei re pikpōkpō ápi ye yisi, ke tōo pēé we tōn yóólē te Uléēcaa ye Kirisi yukuse, úu kō pēe pikpōkpō kēmeē u yukuse, tō ne u rikpárále, ari pēe wai pitansei nōōme. ¹⁶ Li we re in te pikpōkpō ápi ye yisi, Kirisi páa kō yisi. ¹⁷ In te Kirisi úu yisi, méwoo kaní ne kēfa u tenelē. Nō kō ne nóanékōpe kēmeé wele. ¹⁸ Li kō nyísele re pepēe Kirisi ne kēfa n tenelē apí ne kpi ye pōlaalenle. ¹⁹ In te ketē nté isoi ŋmane nnya karí ne Kirisi tálē, liróō ye íwe wele ai tósu mǎpá úye.

20 Amá mesei ke Kirisi uu pikpōkpō kēmeē yisi. Uyēē mefoi yisi. Li nyisele re picō pee n kpí pō né kō kam api yisikeē. 21 Usoi use yēē ne sisoipipi nkpō ka. Usoi use yēē kō tīyēsene sisoipipi siké ye ne pikpōkpō kēmeē yisi. 22 Ke pisoī nnēī ne Atam api m pēnelē nnya kapi kpīni. Kapí ne Kirisi m pēnelē nnya kapi limēcō pinnēī nfāa fale yēnune. 23 Amá mpá ūye ne uituŋe ye nyi. Kirisi ye piyise masile. Uyēē ufoi. Un píyei n ka, upikō pee limemāá yisine. 24 Limemāá ke mpá yo ketō ake pee sōnti, kumūnjé kpe-i ke Kirisi uu iyōopi nnēī ne rīnanje nnēī ne n-yōopinaje nnēī tékéēne, uu pee un-yōopinaje nnēī Sāa Uléēcaā anipe-i wai. 25 Li we re Kirisi uké pee iyōopi n tū kelene liké ha ne tu péē uye-i ke Uléēcaā uu yé upilaarō nnēī Kirisi kenyalē-i rinwúlase. 26 Ulāarō tōrōō kuu n tékéēne yēē nkpō. 27 Li Uléēcaā ritelé kēmeē wōlaalē te: Uléēcaā yé linnēī ukenyale-i riwulase. Kai nní n wōlaalē te “linnéī”, aí pee re ne Uléēcaā kapi lē tee. Li we re uyēē mpá yo Kirisi kenyalē-i riwulase. 28 Mpá yo in ukenyale-i rinwula, uyē Uléēcaā Kepipi uu pee umēcīre cepise uu Uléēcaā kenyalē-i wūla. Uléēcaā yēē mpá yo ukenyale-i rinwúlase, kei ke Uléēcaā uu pee meyiékíyiki mpá yo kecāá iyōopi tonene.

29 Ani mpí pee ye nní n ηmurei re piké pikpōkpō nnya míni pi wole kecāá musí nké. Yo kapi lē ne náási? In te mesei ye me re pikpōkpō ápi ye yisi, yo nnya kapi pee ηmurei re piké pikpōkpō pē nnya míni pi wole? 30 Tó ηmaa ricurūū ní? Yo nnya kari mpí meséere nkpō lorólē? 31 Pimāreco, mpá keyāá kēye kam nkpō heirente. Meseisei ke tó ne Urópiima Yeesu Kirisi kupēnecō aku nō nnya

meyíkíyiki rikókōri né we. ³² In pēē sisoipipi kemúnjé kamí pēē má kamí nē Efēesi-pō písoi kpááree pinyinē yare icarename tōpu, yo kai yé né yóriyē? In tē pikpōkpō ápi yē yisi, tóké mēse n wai yare kapi m ma re: Tō kóso kpine, lē nnya tóké n le tōn níru. ³³ Ani kape tíyē unyine uké nó kírāase: Aséncō kópe yèè isoi sōne caailē. ³⁴ Ani nómenécíre tí ani músu rísone, áni kape akópe n wai. Písoi yē nókenécōpe welē pēē ápi Uléécāa n nyu.

Ipinjē iye ke pēpēē nkpō kémēē n yisi api má?

³⁵ Unyine yé pise re: Iye ke pikpōkpō api yē yisi? Ipinjē iye kapi nē pēeri? ³⁶ Pó uníri nkó! Áa nyu re pinsá rilukēpipi n lukesi, ári yé fe riké lēē? ³⁷ Tipipi rinyine kaa yē lukesi re mpuri. In n la, risírēpipi néē rilukēpipi féé rinyinē. Ai kuléé kpēē n lelunē ricuruu kaa yē lukesi. ³⁸ Uléécāa yēē yē pēē ripipi tē ipinjē iyē kuu ní la hē. Mpá ripipi ríyē kuu ipinjē yēē nē ri n sá hē.

³⁹ Lifáakó ái linnéi isare ise má. Isoisare yē nē isēē ikó kóólēlēnlē, sinúipi isare nē impehē, ikpíntomé ikó nē iyē mpehē kō.

⁴⁰ Limēcō ke keléécāa-pō likó ipinjē íi nē ketē nté likó ipinjē kóólēlē. Keléécāa-pō likó nsōne nē mm-pehē, ketē nté likó nsōne nē mmē mpehē kō. ⁴¹ Itunjē yē imetéi cire mále, iwáre in imekó má, awárepi pōon kō amekó má. Mpá awárepi ricuruu áa metéi mēse má.

⁴² Limēcō kai sōnti liké kumúnjé kpē-i ke pikpōkpō api n yisinē n we. Pi yē pin písoi n kulési, pi yē fōnilē, amá Uléécāa un pi n yukusē, ápi pēē píakai nkpō kpáne. ⁴³ Pi yē kékulaa-i íwē n welē ápi kō páápú. Amá Uléécāa un píyēi pi n yukusē, pi yē pēē

ríyu m mále pin kə páápú. ⁴⁴ Isoipinje nnyí kari nní n nyáni kapí ye kékulaa-i m má. Pin píyei n yisi, ipinje fale ke Nfáasone nn ye n he kapi máne. Lẽ nnya, isoipinje nnyí kari nní n nyáni ye wele. Limeco ipinje iyẽ ke Nfáasone nn ye n he p̄́ ne kə wele. ⁴⁵ Lẽ nnya kai Uléecaa Nsímé ritelé-i wólaalẽ te: Usoi foí uyẽ ke Uléecaa uu n wa uu u séi re Atam ye kesoi pipi le kee nfáa n yé. Amá Atam tərɔɔ yee nní Kirisi. Ukeméé ke Nfáasone nn we nn ye nfáa he. ⁴⁶ Ai ipinje ke Nfáasone nn ye n he yee pee mefoi we, amá isoipinje nnyí kari nní n nyáni ye nyi. Iyẽ ke Nfáasone nn ye n he ye kepire sóntile. ⁴⁷ Ntaai kapí ne usoi foí m̄́. Uyẽ ne ketē nté ukó le. Keléecaa ke ulírū p̄́o léeri. ⁴⁸ Pɛpɛe ketē nté n̄ we ye we yare uyẽ kapí ne ntaai m m̄́ meɔ. Pɛpɛe keléecaa-p̄́o n̄ we ye we yare uyee keléecaa-p̄́o n léeri meɔ. ⁴⁹ T̄́o ne neni wele yare uyẽ kapí ne ntaai m m̄́ meɔ. Limeco kari kə sónti təké n we yare uyee keléecaa-p̄́o n léeri.

⁵⁰ Pimáreɔ, ne la ké nó maa re isoipinje nnyí kari nní n nyáni íi yé fe iké Uléecaa iyɔɔpi kémee lompɔ. Ai líka nnya, lelee ye n caai ái yé fe líkə pansɛ licaaiciré.

⁵¹ Aní kutu ricɔ ké nsímé nnyine mee m pékaalẽ nó símisi aní kóm te ári ntónéi kpine. Amá tó kam ari ntónéi mmú ipinje féé conse. ⁵² Kumúnjé kuse kunyine-i ke rináatón arí ha meyéne mese keyáa tərɔɔ ténine. Tin l̄́ n t̄́, pikpəkpə api yisi api pee pansɛ pikpəciré. Tó mpí, tóo likumúnjé kpe-i nfáa m má, tóo ipinje féé conse. ⁵³ Li meýíkíyiki pise re irópine nnyí yee ye nní n caai iké pansɛ icaaiciré, irópine nnyí yee ye nní n kpu iké pansɛ ikpəciré. ⁵⁴ Lelee ye n caai lin píyei m pansɛ licaaiciré, lelee ye

n kpu lin kə píyei m pansē likpəciré ke nsímé mēē n wólaalē nn pēē són̄ti: Mmē mēē nní rē:

Pi nkpə feriyē api n tékéé.

⁵⁵ Nkpə, áa nkpáni feriyē!

Nkpə, mēpólō kaá nē n kóni ye tēnelē.

⁵⁶ Akópe nyēē nkpə melō waisē, isé yeē akópe rínan̄e hēelē. ⁵⁷ Amá tō Uléécaā pakarē kuú nē Uróp̄iima Yeesu Kirisi rintíki uú nē rínan̄e ró hē ari nkpə feriyē. ⁵⁸ Lē nnya pimáreco kecirē, nón̄inépin̄e íi kapē riyōō, áni kapē n tin̄arentē. Ani n̄pá píyei n ken̄aalē n̄n Up̄iima pikei r̄s̄onē wai. Nór̄inécúruu ye nyulē rē p̄ikē p̄ē kani ukup̄éneco kēmēē n wai ápi yé mēwoo wa.

16

Itəhə kapí nē Yerusalem-pə Kirisi pikó n s̄í

¹ Siwóó itəhə kapí nē Yerusalem-pə Yeesu pikó n lén̄inē nkó ye nkp̄ēni mmú: Nē lē kai mēwai m má Uléécaā icápinē pikó pēē Kalasii-pə ní we pisímé masilē. Nók̄é kə pimēwai ritiki. ² Mpá kew̄énteyaa ukóso úye, n̄pá úye uké ye lē kuu yé n fe uu t̄hə uk̄eyə-pə iyaa yekei. Ké nē n tuipə, n̄n linnéi picápinē masí. ³ Nēn píyei n tuipə, né átélé wóí am p̄ē kani n lése rē piké nē nón̄inétəhə Yerusalem ha pa, apí nē péne. ⁴ Lin m pise rē ké rinécúruu ha, tó nē p̄ē yé ns̄é tip̄ēne.

Lē ke Pəoli uú nē piwai n náasi

⁵ Masetuw̄aani ketē kam̄ t̄ikinē ké nē nókenémēē tuipə. Kei kam̄ cəpunē kelenē. ⁶ In n la, né nókenémēē siyáa sinyinē wa. Ticuruu in n la, am nnyiyē kumún̄é nnéi nókenémēé tonē ani né lēni ar̄í nē kei kam̄ n s̄í tómpə. ⁷ Li we rē ám nēni la ké

νό γέ ανί νε ν τόσου. Αμά Υπίμα un n la, νε la κέ νόκενέμεε siyáa wa. ⁸ Αμά νέ πρε Εφεσι kuyui tone Pantekooti keyaa aké ha νε तुlu. ⁹ Αι líka nnya, μπά κε piláarə api kulúí ní we, li kei ncée né tápilele fouu κέ νε πικει píima pinyine πρε kuláa m má wa. ¹⁰ Timotee un νόκενέμέε n tuiṗə, ani u yosí nsəne, áni kapε tíye uripəə riké caai. Li we re menécə kuu Υπίμα πικει wai. ¹¹ Lē nnya, úka úu kapε u lómiise. Αμά ani u lé uké nkínine νε uncee sónε uú νε κενέμεε πεeri. Τό νε Yeesu pikó picə ye u ménle. ¹² Ne urómárecə Apoloosi pś tinmóópusele re u νε Yeesu pikó picə piké νόκενέμέε hapə. Αμά úu kahañε n ηmureí re u yé nkpéni tómpə. Lin píyeyi νε u rinsá, u yé hapə.

Icélaa tərəə νε iyáhaa

¹³ Ani kapε ləpile, ani nfatεne kέméé n we, ani itisi yosí aní m páápú. ¹⁴ Ani μπά yo n wai νε ríla.

¹⁵ Pimárecə, nə nyule re Sitefanaasi νε ukeyə pikó πρε pifoí Akayii ketē kέmeε Kirisi ritiki api kə mese νε mese Uléécəa pikó kecəpe pipikei n wai. Lē nnya kam te κέ νό pise re: ¹⁶ Ani νόμενέćire ricepise, ani pi νε pē nnéí πρε pimécə mē νε pipikei n ηmóópulé metene n we piké nó n séni.

¹⁷ Sitefanaasi νε Fərutunatuusi νε Akayikuusi mekame ye né larisile. Káni ní we, πεπεε lē kani yé πρε n wa né wai. ¹⁸ Pi rinékín ninukusele yare kapi nó n wa mecə. Ani lipite pē ipakare pípa ceri!

¹⁹ Uléécəa icápine yeε Asii ketē kecáá ní we pikó ye nó yáasi. Akilasi νε Pirisili νε Yeesu pikó πρε ye pikεyə-i n cápine ye nó yáasi, nó νε Υπίμα kupénećə kέmeε. ²⁰ Nópínémárecə nnéí πρε nté ní we ye nó yáasi! Ani νόμενέćəpecire yáhaane ani memárecə

pirane. ²¹ Nē Pōoli, née rinécúruu ne kunénipe anóo nnyé wói re ne nó yáasi. ²² Uye unsá Upíima n la, Ulééca uké u rité! Maranata! A kam, Urópíima! ²³ Upíima Yeesu uké ípεεléε nó nyíε! ²⁴ Ne nónnénéí lalε nó ne Kirisi Yeesu kupéneεo kémeé.

Nkomine Fal Ritɛlé Sola New Testament

copyright © 2010 UEEB/SIM au Benin

Language: Sola (Miyobe)

Translation by: SIM International

Sola, Nkomine Fal Ritɛlé

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

xliv

1bac8ff9-a7c9-52ef-bb5e-7155dd6ba1a1